ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1973

Vyhlásené: 02.11.1973 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

136

NARIADENIE VLÁDY
Československej socialistickej republiky
zo 17. októbra 1973
o štátnom riadení v oblasti cien

Vláda Československej socialistickej republiky nariaďuje na vykonanie § 4 ods. 2 zákona č. 145/1970 Zb. o národohospodárskom plánovaní, zákona č. 133/1970 Zb. o pôsobnosti federálnych ministerstiev, § 8 písm. e) zákona č. 101/1971 Zb. o piatom päťročnom pláne a podľa § 18 ods. 2 a § 31 zákona č. 111/1971 Zb. o odvodoch do štátneho rozpočtu a príspevku na sociálne zabezpečenie:

§ 1
Obsah a formy štátneho riadenia v oblasti cien

(1) Štátne riadenie v oblasti cien zahŕňa:

a) plánovanie vývoja cien a uskutočňovanie zmien cien výrobkov, služieb, výkonov, prác a nehnuteľností (ďalej len „výrobky“),

b) úpravu tvorby cien nových výrobkov a určovanie cien štátnymi orgánmi,

c) kontrolu cien a ukladanie dodatkových odvodov za porušenie cenových predpisov, za výrobky s nedostatočnou akosťou alebo technicky zastarané,

d) úpravu pôsobnosti orgánov a organizácií v oblasti cien.

(2) Ceny možno zvyšovať alebo znižovať len za podmienok ustanovených vládou Československej socialistickej republiky.

§ 2
Ciele štátneho riadenia v oblasti cien

(1) Cieľom štátneho riadenia v oblasti cien je utvoriť jednotnú racionálnu sústavu cien podporujúcu uskutočnenie zámerov hospodárskej politiky štátu, konkretizovanej štátnymi plánmi rozvoja národného hospodárstva (ďalej len „štátne plány“), pri dôslednom zabezpečení určeného vývoja cien.

(2) Racionálnu cenovú sústavu utvárajú ceny, ktoré

a) spoľahlivo plnia funkciu hodnotového kritéria hospodárskej činnosti,

b) aktívne napomáhajú plánovité riadenie národného hospodárstva a rast životnej úrovne obyvateľstva, prispievajú k zvýšeniu hospodárnosti výroby a obehu, k urýchleniu technického rozvoja, k zvyšovaniu akosti a úžitkových hodnôt výrobkov, k efektívnej obmene sortimentu a k rozvíjaniu socialistickej ekonomickej integrácie.

§ 3
Ceny a ostatné ekonomické nástroje

Na zabezpečenie účinnosti štátneho riadenia v oblasti cien sa musia opatrenia v cenách a v ostatných ekonomických nástrojoch vykonávať vo vzájomnom súlade. Za tým účelom opatrenia, ktoré vyvolávajú potrebu zmeny cien, musia byť vopred dohodnuté s príslušným cenovým úradom, s výnimkou opatrení schválených vládou Československej socialistickej republiky; obdobne sa musí na opatreniach v oblasti riadenia cien, ktoré menia podmienky, za ktorých boli určené ostatné ekonomické nástroje, dohodnúť príslušný cenový úrad s ústredným orgánom, ktorému patrí určiť alebo navrhnúť tieto ekonomické nástroje alebo ich zmeny.

§ 4
Jednotnosť cien

(1) Ceny výrobkov sú jednotné na celom území Československej socialistickej republiky, pokiaľ osobitný predpis neustanovuje inak.

(2) Zásada jednotnosti cien platí aj pre ceny, ktorých určenie je v pôsobnosti orgánov republík, ako aj pre ceny, ktorých určením sú poverené organizácie.

§ 5
Plánovanie vývoja cien a uskutočňovanie zmien cien

(1) Základným nástrojom riadenia vývoja cien, záväzným pre všetky orgány a organizácie, je plán vývoja cien, ktorý je súčasťou štátnych plánov.

(2) Plán vývoja cien konkretizuje štátnu cenovú politiku na obdobie strednodobého štátneho plánu a vykonávacieho štátneho plánu na základe dlhodobého výhľadu. Jeho úlohou je určovať vývoj úrovne cien a zmeny cien jednotlivých výrobkov v súlade s plánovaným vývojom základných hmotných a hodnotových proporcií a zabezpečovať vzájomný súlad s ostatnými nástrojmi riadenia.

(3) Plánovanie vývoja cien a uskutočňovanie zmien cien zahŕňa

a) dlhodobé cenové koncepcie (prognózy) a výhľady zdokonaľovania cenovej sústavy a vývoja cenových úrovní,

b) zásady pre zameranie vývoja a zmien cien v plánovanom období a kritériá pre plánované zmeny cien a iné cenové opatrenia (ďalej len „cenové opatrenia“),

c) výber cenových opatrení podľa ustanovených zásad a kritérií,

d) smernice pre plán vývoja cien vymedzujúce vecný obsah plánovaných cenových opatrení,

e) plán vývoja cien, včítane spôsobu premietnutia vzájomných cenových vplyvov a prepočtu dôsledkov cenových opatrení v štátnom pláne a v štátnom rozpočte,

f) cenové opatrenia na realizáciu plánu vývoja cien.

(4) Zmeny cien sa uskutočňujú na základe plánu vývoja cien alebo podľa § 1 ods. 2. Na základe osobitných predpisov sa môžu uskutočňovať zmeny cien za účelom cenového zvýhodnenia alebo znevýhodnenia výrobkov, zmeny cien dojednávaných dohodou dodávateľa s odberateľom a zmeny nesprávne určených cien.

(5) Spôsob premietnutia plánovaných zmien cien do ukazovateľov štátnych plánov a štátnych rozpočtov sa určuje po dohode s príslušnými orgánmi tak, aby tieto zmeny účinne pôsobili na dodávateľa i odberateľa.

§ 6
Tvorba cien

(1) Ceny sa tvoria pre nové výrobky, ktorých podstatné kvalitatívne a iné dodacie podmienky boli už vymedzené.

(2) Úlohou tvorby cien nových výrobkov je

a) zabezpečiť, aby sa pri vyjadrení podmienok ich výroby, obehu a realizácie dodržala určená úroveň cien,

b) podnecovať záujem výrobcu na zlepšení ich úžitkových vlastností a na zvýšení hospodárnosti ich výroby a obehu, umožňujúci efektívnejšie uspokojovanie potrieb odberateľov,

c) pôsobiť na to, aby vzťah medzi cenami a úžitkovými vlastnosťami a technicko-ekonomickými parametrami bol v zásade národohospodársky priaznivejší ako pri výrobkoch dosiaľ vyrábaných.

(3) Dodávatelia môžu s odberateľmi dojednávať iba ceny a zmeny cien výrobkov uvedených v zozname vyhlásenom osobitným predpisom a za podmienok tam ustanovených.

§ 7
Registrácia cien

Orgánom a organizáciám, ktoré poveria cenové úrady určením a zmenami cien, môžu príslušné cenové úrady uložiť povinnosť oznamovať im ceny výrobkov pred nadobudnutím ich platnosti tak, aby príslušný cenový úrad mohol pozastaviť vyhlásenie ceny, pokiaľ by nebola v súlade s cenovými predpismi, a vykonať opatrenia na nápravu.

§ 8
Vyhlasovanie cenových opatrení

(1) Federálny cenový úrad spolu s cenovými úradmi republík vydáva Cenový vestník, v ktorom sa vyhlasujú opatrenia cenových úradov. Cenové opatrenia určené len pre niektoré orgány a organizácie sa v Cenovom vestníku iba oznamujú s uvedením orgánov, v ktorých možno do týchto opatrení nazrieť.

(2) Ostatné orgány a organizácie vydávajúce cenové opatrenia pre opakovane dodávané výrobky sú povinné bez meškania ich zaslať všetkým príslušným orgánom, národným výborom a dodávateľom i odberateľom týchto výrobkov známym v čase vydania cenového opatrenia.

§ 9
Označovanie výrobkov maloobchodnými cenami

Výrobky dodávané za maloobchodné ceny musia sa označiť platnou maloobchodnou cenou tak, aby bola pri ich nákupe zreteľne viditeľná, a to na výrobku alebo na jeho obale, pokiaľ príslušný cenový úrad neurčí iný spôsob označenia cenou.

§ 10
Cenová kontrola

(1) Cenovú kontrolu vykonávajú orgány a organizácie oprávnené na to podľa osobitných predpisov[1]) (ďalej len „kontrolné orgány“).

(2) Odberateľskú kontrolu dodržiavania platných cien a dodržiavania kvalitatívnych a dodacích podmienok, za ktorých sú ceny určené, sú povinné vykonávať všetky socialistické organizácie.

(3) Organizácie, v ktorých sa zistilo porušenie cenových predpisov, sú povinné vykonať alebo navrhnúť opatrenia potrebné na nápravu.

§ 11
Dodatkové odvody za porušenie cenových predpisov[2])

(1) Organizácia, ktorá podľa kontrolného zistenia získala prostriedky porušením cenových predpisov (ďalej len „neoprávnene získané prostriedky“), je povinná odviesť ich do štátneho rozpočtu alebo do rozpočtu národného výboru (ďalej len „príslušný rozpočet“) ako dodatkový odvod.

(2) Dodatkový odvod je úhrn prostriedkov neoprávnene získaných v období troch rokov pred 1. dňom mesiaca, v ktorom sa zistili, a prostriedkov neoprávnene získaných po tomto dátume. Do tohto úhrnu sa nezapočítavajú sumy, ktoré sa vrátili organizáciám a občanom, na úkor ktorých boli získané, a sumy, ktoré sa im vrátia v lehote určenej kontrolným orgánom; táto lehota môže byť určená najviac na dva mesiace odo dňa kontrolného zistenia.

(3) Pri porušení cenového predpisu predajom výrobku, pre ktorý nebola cena ešte určená, alebo predajom výrobku, pre ktorý neboli v prípade určenia ceny poverenou organizáciou vymedzené podstatné kvalitatívne alebo iné dodacie podmienky a nemožno ich vymedziť ani podľa cenovej kalkulácie výrobku, tvorí dodatkový odvod 3 % z hodnoty výrobkov dodaných v období uvedenom v odseku 2. Ak organizácia získa za tieto výrobky aj prostriedky porušením iných cenových predpisov, odvedie sa ten dodatkový odvod, ktorý je vyšší.

(4) Od dodatkového odvodu podľa odsekov 2 a 3 odvádzaného organizáciami, ktoré podľa osobitných predpisov zúčtovávajú cenové rozdiely s rizikovým fondom, sa odpočítavajú neoprávnene získané prostriedky odvedené na osobitný účet štátneho rozpočtu federácie v rámci určených odvodov cenových rozdielov. Neoprávnene získané prostriedky zúčtované s rizikovým fondom sa odvádzajú na jeho ťarchu.

§ 12
Ukladanie dodatkových odvodov za porušenie cenových predpisov

(1) Dodatkový odvod ukladá kontrolný orgán, ktorý neoprávnene získané prostriedky v kontrolovanej organizácii zistil. Ak však ide o orgán, ktorý podľa osobitných predpisov vykonáva cenovú kontrolu, nemá však oprávnenie ukladať dodatkové odvody, uloží tento odvod na základe protokolu o vykonanej kontrole ústredný orgán nadriadený kontrolovanej organizácii alebo príslušný národný výbor.

(2) Ak dodatkový odvod neuloží kontrolný orgán oprávnený podľa predchádzajúceho odseku, uloží ho včítane zvýšenia podľa odseku 5, cenový úrad republiky príslušný podľa sídla kontrolovanej organizácie.

(3) Organizácii, ktorá sama zistí, že získala neoprávnene prostriedky, sa dodatkový odvod neukladá; organizácia ho odvádza do príslušného rozpočtu už na základe vlastného zistenia vo výške určenej podľa § 11.

(4) Ak neoprávnene získané prostriedky kontrolovanej organizácie zistí jej nadriadené generálne (odborové) riaditeľstvo, nadriadený družstevný alebo spoločenský orgán, uloží sa dodatkový odvod vo výške určenej podľa § 11.

(5) Ak neoprávnene získané prostriedky zistí iný kontrolný orgán než uvedený v odseku 4, zvyšuje sa dodatkový odvod o sumu rovnajúcu sa úhrnu prostriedkov neoprávnene získaných za posledný rok trojročného obdobia vymedzeného v § 11 ods. 2 a prostriedkov neoprávnene

získaných po skončení tohto obdobia až do uloženia dodatkového odvodu. Pri výpočte zvýšenia dodatkového odvodu sa neodpočítajú sumy vrátané podľa § 11 ods. 2 druhej vety po kontrolnom zistení. Ak sa neoprávnené prostriedky po zistení kontrolným orgánom vrátili organizáciám a občanom, na úkor ktorých sa získali, alebo ak bola lehota na ich vrátenie určená podľa § 11 ods. 2, ukladá oprávnený orgán kontrolovanej organizácii len zvýšenie dodatkového odvodu.

(6) Od zvýšenia dodatkového odvodu sa odpočíta suma, ktorú je organizácia z toho istého dôvodu povinná odviesť ako majetkovú sankciu do príslušného rozpočtu na základe iných právnych predpisov.

(7) Zvýšenie dodatkového odvodu sa nevzťahuje na prípady neoprávneného získania prostriedkov nákupom za nižšiu než platnú cenu.

(8) Dodatkový odvod sa ukladá kontrolovanej organizácii. Ak cenové predpisy porušilo generálne (odborové) riaditeľstvo výrobných alebo obchodných organizácií, ukladá sa dodatkový odvod po prerokovaní s týmto generálnym riaditeľstvom jemu alebo organizáciám, ktoré získali prostriedky.

(9) Povinnosť vrátiť neoprávnené prostriedky organizáciám a občanom, na úkor ktorých sa získali, alebo ich odviesť do príslušného rozpočtu vzniká bez ohľadu na to, či kontrolovaná organizácia porušením cenových predpisov získala majetkový prospech.

(10) Vykonaním dodatkového odvodu do príslušného rozpočtu nie sú dotknuté nároky organizácií a občanov, na úkor ktorých sa prostriedky neoprávnene získali.

§ 13
Dodatkové odvody za výrobky s nedostatočnou akosťou alebo výrobky technicky zastarané[3])

(1) Organizácii, ktorá vyrába a dodáva výrobok označený oprávnenými orgánmi za technicky zastaraný alebo zaradený do tretieho stupňa akosti alebo označený ako krmivo so zníženou akosťou, môže príslušný cenový úrad, národný výbor, prípadne iný poverený orgán uložiť miesto zníženia ceny alebo zľavy z ceny dodatkový odvod.

(2) Dodatkový odvod za výrobok technicky zastaraný sa určí tak, aby jeho rentabilita bola nižšia než skutočná rentabilita organizácie, ktorá ho vyrába, za uplynulý rok. Dodatkový odvod tvorí najmenej 10 % z veľkoobchodnej ceny.

(3) Dodatkový odvod za výrobok zaradený do tretieho stupňa akosti pri prvom alebo pri novom hodnotení alebo na základe kontroly a za krmivo so zníženou akosťou tvorí 5 % z veľkoobchodnej ceny. Dodatkový odvod za výrobok zaradený aj pri opakovanom hodnotení do tretieho stupňa akosti tvorí 20 % z veľkoobchodnej ceny.

(4) Dodatkové odvody podľa predchádzajúcich odsekov sa neukladajú za dovážané výrobky a za dodávky výrobkov na vývoz, pokiaľ sa na vyvážané výrobky neposkytuje cenová prirážka v zahraničnom obchode.

§ 14
Vykonávanie dodatkových odvodov

(1) Dodatkové odvody upravené týmto nariadením sa platia do toho štátneho rozpočtu alebo do rozpočtu národného výboru, do ktorého plynú výnosy odvodov zo zisku, prípadne odvodu časti zisku na základe finančného plánu, dôchodkovej dane alebo poľnohospodárskej dane z dôchodku,[4]) ktorým podlieha organizácia povinná vykonať dodatkový odvod. V ostatných prípadoch sa tieto dodatkové odvody platia do rozpočtu príslušného národného výboru.

(2) O správe dodatkových odvodov upravených týmto nariadením platí ustanovenie § 20 ods. 1 zákona č. 111/1971 Zb. o odvodoch do štátneho rozpočtu a príspevku na sociálne zabezpečenie.

(3) Uloženie dodatkových odvodov upravených týmto nariadením je aktom hospodárskeho riadenia.

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 15

Ustanovenia § 11 až 14 sa použijú aj na prípady porušenia cenových predpisov, ku ktorým došlo pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia, pokiaľ sa za tieto porušenia ešte neuložili dodatkové odvody podľa doterajších predpisov.

§ 16

Zrušujú sa

a) nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 168/1969 Zb. o prechodnom zákaze zvyšovania cien,

b) § 2 a 3 vyhlášky č. 87/1966 Zb. o niektorých ekonomických opatreniach v investičnej výstavbe.

§ 17

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. januárom 1974.

Dr. Štrougal v. r.

1) Zákon č. 103/1971 Zb. o ľudovej kontrole, zákon č. 122/1962 Zb. o štátnej poľnohospodárskej, potravinárskej a obchodnej inšpekcii v znení zákona č. 31/1968 Zb., zákon ČNR č. 116/1971 Zb. o výboroch a komisiách ľudovej kontroly, zákon SNR č. 121/1971 Zb. o ľudovej kontrole v Slovenskej socialistickej republike, § 31 ods. 2 zákona č. 145/1970 Zb. o národohospodárskom plánovaní, zákon ČNR č. 134/1973 Zb. o pôsobnosti orgánov ČSR v oblasti cien, zákon SNR č. 135/1973 Zb. o pôsobnosti orgánov SSR v oblasti cien, vyhláška č. 137/1973 Zb. o cenách.

2) § 18 ods. 1 písm. a) zákona č. 111/1971 Zb. o odvodoch do štátneho rozpočtu a príspevku na sociálne zabezpečenie.

3) § 18 ods. 1 písm. d) zákona č. 111/1971 Zb. o odvodoch do štátneho rozpočtu a príspevku na sociálne zabezpečenie.

4) § 2 ods. 1 a § 19 zákona č. 111/1971 Zb., § 2 zákona č. 113/1971 Zb. o dôchodkovej dani a príspevku na sociálne zabezpečenie, druhá časť zákona č. 112/1966 Zb. o poľnohospodárskej dani.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.